

економічної діяльності на сучасному етапі. / А. О. Мельник, Н. В. Власюк // Международный научный журнал «Интернаука» // № 3 (25), 2 т., 2017.

2. Ганна Кухар. Основні ризики в ЗЕД-контрактах і шляхи їх мінімізації. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://uz.ligazakon.ua/ua/magazine_article/EA011882.

3. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства [Текст] : навчальний посібник / за заг. ред. д.е.н. Ю. Є. Петруні. – Дніпропетровськ : Університет митної справи та фінансів, 2015. – 331 с.

УДК 378:005.934

Тарасенко О.С.
Київський національний університет
технологій та дизайну

МЕТОДИЧНІ ПОЛОЖЕННЯ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ НАЦІОНАЛЬНОЇ СИСТЕМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ НА ЗАСАДАХ ЕФЕКТИВНОСТІ

Удосконалення інструментарію оцінювання, пошук методів та технологій управління економічною безпекою ЗВО в умовах невизначеності та ризику належать до кола завдань, які потребують вирішення на етапі реформування національної системи вищої освіти. Зважаючи на складність і багатовекторність категорії економічної безпеки національної системи вищої освіти (НСВО), зроблено висновок, що вирішення завдання нарощування економічного потенціалу системи вищої освіти є основою для підвищення рівня її економічної безпеки і конкурентоспроможності.

Забезпечення економічної безпеки системи вищої освіти базується не лише на ідентифікації та вимірюванні зовнішніх загроз і можливостей, що визначають ступінь безпеки НСВО та здатні вплинути на ефективність її функціонування, але й основних передумов, наявність або відсутність яких визначає потенційні можливості системи щодо розвитку. В праці [1, с. 5]

базовими умовами забезпечення економічної безпеки закладу вищої освіти як складної соціально-економічної системи визначено: (1) стан інтелектуально-виробничого потенціалу, для характеристики якого запропоновано показники – стан площ, акредитація, стан власного кадрового корпусу; (2) економічна ефективність, вимірниками якої визначено показники – фінансова ефективність діяльності ЗВО, ефективність використання економічних ресурсів; (3) фінансова стабільність ЗВО, яку запропоновано охарактеризувати показниками наявності та стану власних і залучених коштів та виконання фінансових зобов'язань; (4) перспективна стабільність ЗВО, показниками якої визначено – наявність і можливість задоволення попиту на інтелектуальну продукцію ЗВО; (5) виконання вимог акредитації, свідченням якої є офіційне рішення акредитаційної комісії.

Високий рівень забезпечення зазначених умов та чинників свідчить про наявність високого економічного потенціалу НСВО, що, за умови його ефективного використання, дозволить досягти високого рівня конкурентоспроможності та економічної безпеки.

За результатами аналізу наукових підходів зроблено висновок, що категорія „економічний потенціал” найчастіше визначається як сукупність ресурсів і можливостей суб'єкта господарювання, які, за умови ефективного використання та оптимальної взаємодії із зовнішнім середовищем, забезпечують досягнення поставлених цілей. Під потенціалом НСВО в контексті забезпечення її економічної безпеки пропонується розуміти поточні та майбутні можливості системи вищої освіти, які, за умови їх ефективного використання, сприятимуть досягненню національних інтересів через підвищення рівня освіченості нації, збереження культурних традицій, забезпечення соціальної стабільності в суспільстві на основі задоволення особистісних цілей кожної людини. Кінцевим підсумком реалізації потенціалу НСВО є формування людського капіталу країни, що може бути досягнуто за умови підвищення конкурентоспроможності та економічної безпеки національної системи вищої освіти.

До внутрішньо-системних (ендогенних) чинників, які на сучасному етапі соціально-економічного розвитку країни негативно впливають на можливості розвитку системи вищої освіти, а, отже, і на рівень її конкурентоспроможності та економічної безпеки, слід віднести: нераціональне використання фінансових ресурсів, нездатність керівництва ЗВО забезпечити їх залучення у відповідності зі своїм статусом; відсутність концепції та низьку ефективність стратегії розвитку; неврахування потреб ринку праці та інших груп стейкхолдерів; неефективну кадрову структуру та кадрову політику у сфері вищої освіти; неефективний менеджмент як на рівні окремих ЗВО, так і системи ВО в цілому; скорочення кількості спеціальностей, напрямів підготовки кадрів в системі ВО та їх невідповідність сучасним потребам економіки. З розглянутого слідує, що забезпечення ефективності та орієнтація на потреби різних категорій споживачів є завданнями, які в контексті управління конкурентоспроможністю та економічною безпекою системи вищої освіти, слід віднести до ключових.

Необхідно відзначити, що поняття «ефективність» стосовно системи вищої освіти потрібно розглядати ширше, виходячи за межі функції системи вищої освіти по забезпеченню потреб держави, суспільства і економіки в підготовці кадрів з вищою освітою. На основі зроблених теоретичних узагальнень пропонується визначити такі основні аспекти ефективності функціонування освітньої системи в контексті забезпечення економічної безпеки: (1) з позицій держави, яка одночасно виступає як замовник і гарант задоволення суспільної потреби в підготовці висококваліфікованих кадрів для різних галузей економіки – ефективність соціальної функції держави у сфері підготовки кадрів; (2) з позицій індивідуума як споживача освітніх послуг (індивідуальна інвестиційна ефективність); (3) з позицій ринку праці і роботодавців – споживачів випускників ЗВО (ринкова ефективність); (4) з позицій результатів діяльності ЗВО як господарюючого суб'єкта (мікроекономічна ефективність); (5) з позицій національних інтересів щодо примноження (збереження) людського капіталу країни – макроекономічна ефективність.

Поєднання зазначених аспектів дозволить оцінити інтегральну соціально-економічну ефективність функціонування системи вищої освіти з позицій різних груп зацікавлених сторін – нації, держави, роботодавців, окремих громадян та, власне, закладів вищої освіти як елементів НСВО.

Література

1. Коврегін В.В. Механізми забезпечення економічної безпеки вищих навчальних закладів / В.В. Коврегін // Теорія та практика державного управління. – 2015. – Вип. 4 (51). – С. 1-7. [Електронний ресурс] // Режим доступу : <http://kbuapa.kharkov.ua/e-book/tpdu/2015-4/doc/1/04.pdf>.

УДК 338.001.36

Мельник А.О., д.е.н., доцент
Шевченко О.О.
Байда І.В.

Київський національний університет
технологій та дизайну

АНАЛІЗ МІЖНАРОДНИХ ІНДИКАТОРІВ ОЦІНКИ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ УКРАЇНИ

Дослідженням стану інноваційної діяльності в країні займається велика кількість учених. Проблеми оцінки інноваційного потенціалу України, у тому числі з використанням міжнародних рейтингових систем, нині знаходяться у центрі уваги вчених-економістів.

Метою статті є діагностика інноваційного потенціалу України в контексті визначення передумов підвищення ефективності його використання. Зміни позицій України в міжнародних інноваційних рейтингах, визначення сильних і слабких сторін її інноваційного потенціалу та обґрунтування напрямків інноваційної політики.

Інноваційний потенціал країни в першу чергу характеризується науково-дослідною сферою, оскільки на економічний розвиток країни та на її рівень конкурентоспроможності впливають такі фактори, як досягнення в науці та